2018-ban lesz 150 éves a magyar illetékbélyeg

HUNFILA 2017 BUDAPEST – 150 ÉV
Nemzeti Bélyegkiállítás és Szalon

Előadó: Szücs Károly
2017. november 4. 15h

Ebben az előadásban az 1867-es postabélyeg kiadáshoz kapcsolódó, de csak mintegy évvel később, 1868. június 20-án forgalomba helyezett első magyar illetékbélyegekről szeretnék megemlékezni. Az évforduló napján jövőre a Bélyegmúzeumban nemzetközi szimpóziumot szervezünk, amelynek előkészületeiről az előadás végén fogok beszámolni.

1. rész: a kiadás története

A kiegyezés lényegét jelentő három közös ügy egyike látszólag a pénzügy volt. A „közös ügy” azonban tulajdonképp csak a közös külügy és hadügy terheinek arányos viselését jelentette, az állam többi intézményét finanszírozó harmadik, a költségvetés, már valójában független volt. Az 1868-as költségvetés 136 millió forintos főösszege bevételi oldalának 2,5%-a származott bélyegilletékből. Ehhez pedig, a kiegyezés egyik következményeként Magyarországnak a dualizmus kezdőéveiben a mintegy évi 80 millió postabélyeg mellett becslésem szerint körülbelül 20 millió illetékbélyegre is szüksége lett.

Ám, míg a postabélyegek legmagasabb címlete 50 krajcár, az illetékbélyegsor 27. címlete, a 20 forintos ennél 40-szer nagyobb értéket képviselt. A hamisítás ellen ezért magasabb színvonalú védelemre volt szükség, mint ami az egyszerűbb postabélyegekhez alkalmazott, puszta könyvnyomással elérhető lett volna. Nem volt kétséges, hogy e bélyegeink létrehozásához is a megelőzően már 13 éve használt osztrák illetékbélyegeknél bevált, ám sokkal költségesebb és bonyolult, rendkívül időigényes, sok hónapon át tartó eljárást lehette csak alkalmazni.

A párhuzamosan megkezdett előkészületek ellenére, ezért kellett a magyar illetékbélyegekre a postabélyegek 1867. májusi kibocsátáshoz képest több mint egy évvel tovább, 1868. június 20-ig várni.

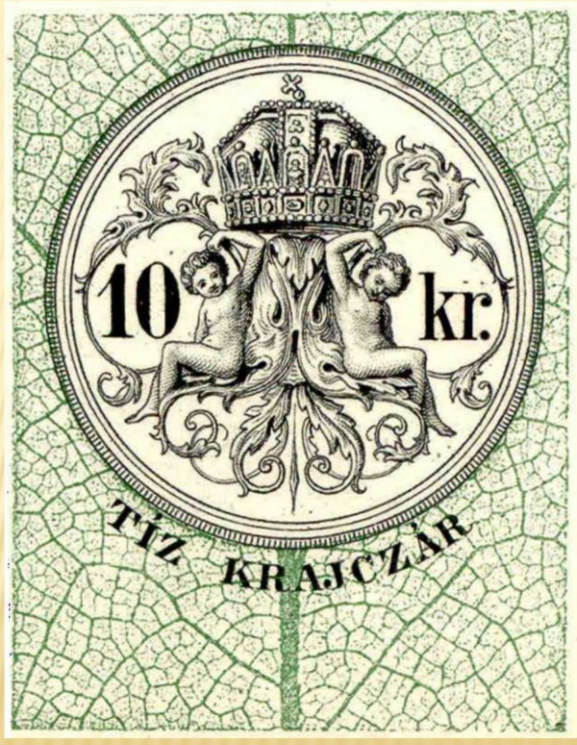
Cserébe viszont - a 67-es kiadással szemben - ezek voltak az első olyan magyar bélyegek, amelyeken már az önálló magyar államiság jelképei, a Szent Korona és a magyar címer is megjelenhetett. Az elbukott szabadságharc utáni, több, mint másfél évtizedes nemzeti ellenállást nyomán visszanyert önállóságunk e jelképe természetesen abban a politikai helyzetben rendkívül nagy jelentőséggel bírt számunkra.

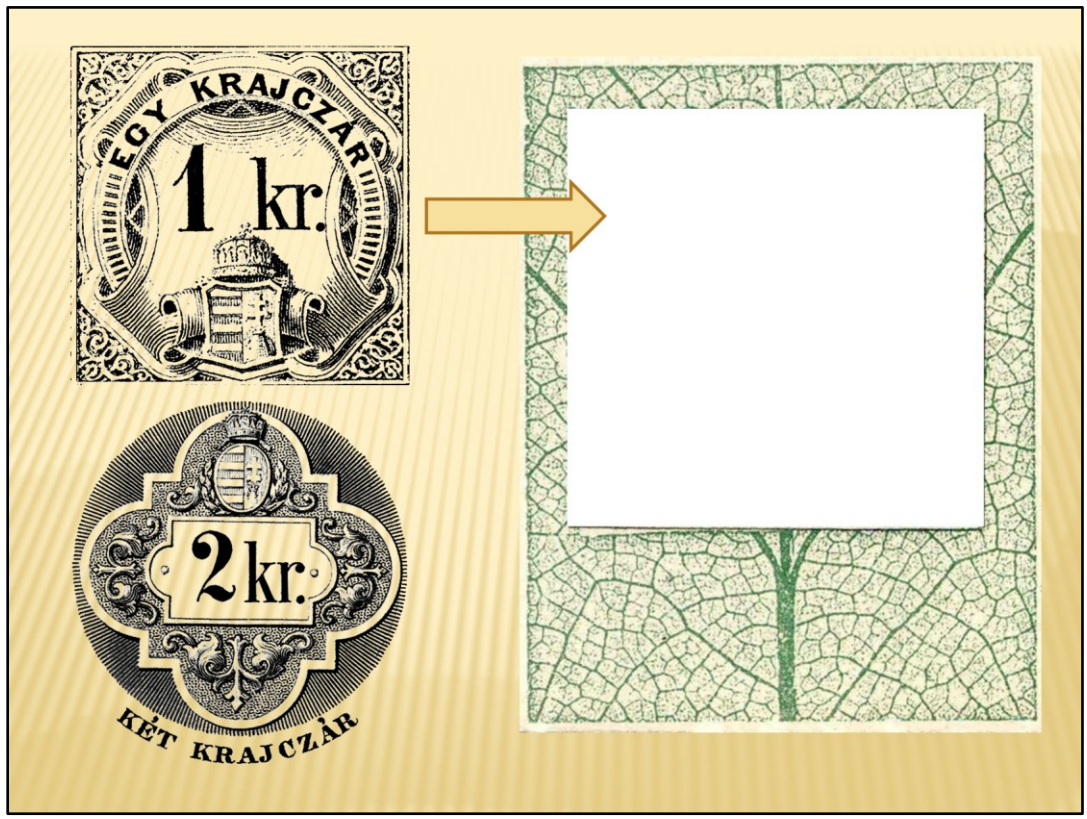

Az azonos postai- és pénzügyi címletek egymás mellett már a viszonylag egyszerűbb rajzú krajcárosok esetében is jól mutatják a réznyomás és könyvnyomás kombinációjával, két menetben készült illetékbélyegek lényegesen igényesebb nyomdatechnikai kivitelét.

A prezentációban az 1867-es postabélyegeink mellett klikkre megjelennek az okmánybélyegek azonos címletei: 3kr –> 5 kr –> 10 kr –> 15 kr –> 25 kr –> 50 kr. A közutálatnak örvendő osztrák címer helyett címer nélkül megjelent postai címletekkel, és a kicsit később, csaknem teljesen feleslegesen kiadott 50 kr-os postai záróértékre csempészett osztrák koronával szemben –az okmánybélyegek már egységesen mind magyar felségjelzéssel ellátottak.

A sorozat minden címletén látható Szent Koronát azonban még mindenütt hibásan, jobbra dőlő kereszttel ábrázolták – különös módon az egyik, feltehetően kevésbé kidolgozott vázlatrajzból származó 10 krajcáros kivételével.

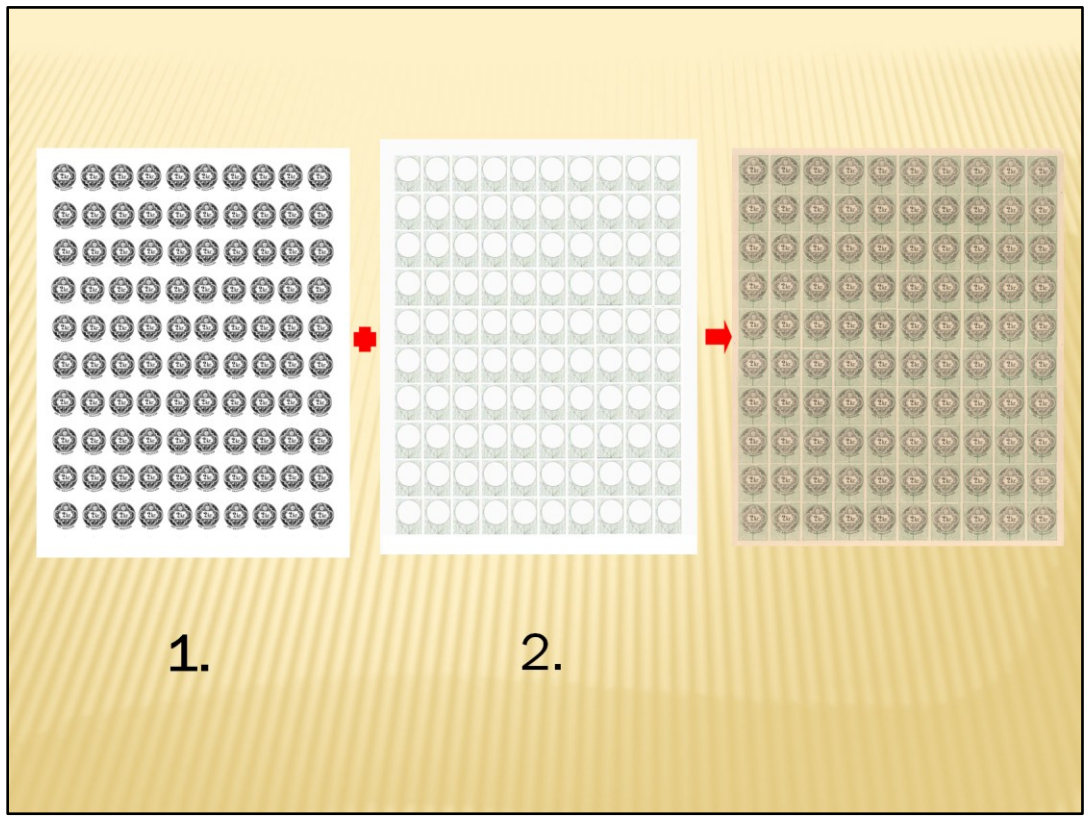

10 kr.
TÍZ KRAJCZÁR

2. rész: Nyomdatechnikai háttér

Az osztrák illetékbélyegektől átvett gyártási technika a fokozott biztonságot egy részletgazdag, nagyméretű fekete réznyomattal, és egy ezt körülvevő, másik színű, zöld könyvnyomással hozta létre.

Utóbbi egy falevél erezetének bonyolult, kézzel pontosan gyakorlatilag utánozhatatlan mintázatú másolata volt, aminek közepét a réznyomás alakjának megfelelően, a két legkisebb címletnél, a ½ és 1 krajcárosnál négyzet, a többinél kör alakban kivágták. A krajcáros és forintos címletek eltérő mérete miatt a kör alakban kivágottakból értelemszerűen kétféle nyomódúcra volt szükség. Így csak az okmánybélyegekhez három hasonló, de különböző geometriájú nyomódúc-készletet kellett készíteni.

Az első nyomási fázis a felragasztható illetékbélyegeknek a címletet is tartalmazó fekete rajzának rézlemezről történt nyomása volt. Minden címletnek saját, külön rajza volt, az 1873-as 20 krajcáros kiegészítő címlettel együtt összesen 28.

A zöld színű levélerezetet nyomó második menet keretbe fogott könyvnyomó dúcokról történt, ugyanúgy, mint a 67-es postabélyeg-kiadásnál. Mivel ezeket közösek voltak a címletek számára, sokkal gyorsabban koptak, és időnként új dúckészleteket kellett gyártani. Az első, típusokban még különösen gazdag kiadást kivéve a legtöbb kiadásban ezért a könyvnyomatnak több, jellemzően kétféle típusa fordul elő. Ezekről egy későbbi lapon még áttekintő képet fogok adni, de egyelőre most még maradjunk csak a bécsi, első kiadásnál.

Mint a postabélyeg sorozatot kiegészítő postai hírlapbélyeg, az illetékek köz is vannak speciális célú bélyegek, mint pl. a hírlapilleték, és a sokkal kevésbé ismert naptár- és a hirdetvény-illeték .

A réznyomással kombinált utóbbi kettőhöz további kétféle, egy középen kör és egy másik, négyzet alakban kivágott, csak az okmánybélyegekénél kicsit kisebb méretű magasnyomású dúcra volt szükség. A magasnyomással egy menetben nyomott 1 és 2 krajcáros hírlapilleték bélyegekhez pedig további kettőre, vagyis az okmánybélyegekével együtt könyvnyomáshoz összesen hétféle dúckészlet volt használatban.

1.-2 csoport

A nyomóeszköz-előállítás több mint egyéves időigényének fő oka azonban nem pusztán a postabélyegeknél bonyolultabb, kétmenetes nyomdai eljárás volt, hanem az, hogy az illetékbélyegek valamennyi címlete saját rajzot kapott. Csak egyetlen anyalemez előállítása is hosszantartó, többhetes munka volt, a 33 rajzhoz ez a munka pedig közel egy évig tartott.

A teljes kiadást az 1878-as párizsi világkiállításra készült mintaalbum fogazatlan kartonnyomatain mutatom be, az 1873-ban már Magyarországon készült 20kr-os kiegészítő címlettel együtt. Ezek három eltérő geometriájú csoportba tartoznak, amihez címletenként egy réznyomó lemezre, és csoportonként különböző, az imént tárgyalt, levélerezetet tartalmazó nyomódúc fajtákra volt szükség. Az osztrák bélyegektől eltérően azonos bélyegméretű krajcárosok első két címlete volt az első csoport, négyzetes bélyegrajzzal, míg a többi címlet fekete színben, alatta az érték szövegével nyomott középrajza kör alakú.

3. csoport

A forintos címletek egyetlen, a krajcárosoknál jóval nagyobb kép- és bélyegméretű csoportba tartoznak.

A naptárbélyegnek saját dúc kellett, a két hirdetvény-bélyeg könyvnyomó dúca közös, míg az egy menetben, csak könyvnyomással nyomott két hírlapilleték-bélyegé volt a fennmaradó kettő.

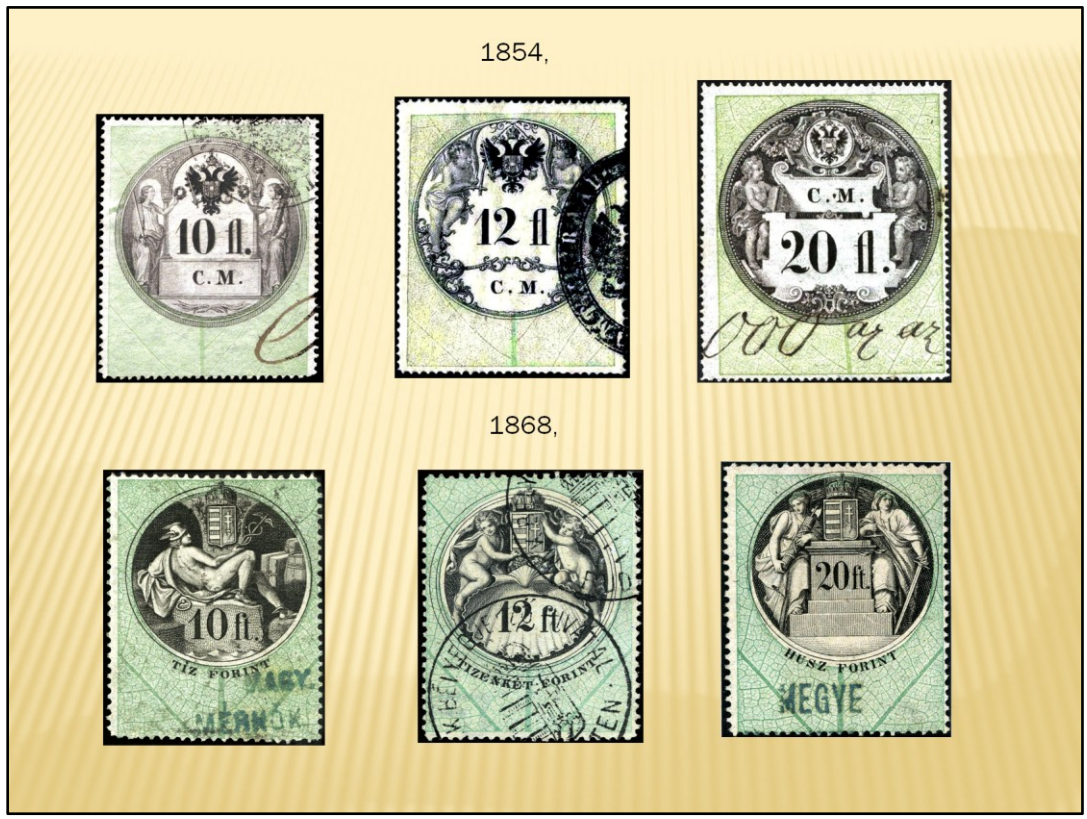

Julius Bayer (1840. Mödling – 1883. júl. 17 Bécs)

Mint korábban már említettem, a postabélyegekhez hasonlóan illetékbélyegeink első gyártása 1868-ban még nem készülhetett itthon. A bélyeg-tervrajzok alkotójának neve azonban sokáig ismeretlen volt. A szakirodalomból azonban kikövetkeztethető, hogy e művészi rajzok kitől származhatnak.

Stephan Koczyński ugyanis – 1924-ben megjelent fő művében, melyben a bécsi Állami és udvari nyomda történetének első, mintegy fél évszázadának történetét írja le - egy „iratokban meg nem nevezett magyar művészt" tartott az akkor készült, összesen 33 tervrajz alkotójának. Ezek közt volt az imént utolsóként bemutatott két hírlapilleték-bélyeg is, melyeket a magyar bélyegek korai nagy szakértője, Edvin Müller „J. Bayer" rajzainak tulajdonított, amit a Monográfia szerzője és mai magyar katalógusunk is átvett tőle. 2006 körül Koczyński és Müller e két információjának egybevetésével jöttem rá, hogy ez a hírlapilleték bélyegek mellett a valamennyi illetékbélyegük tervrajzának alkotójára is is fényt derít!

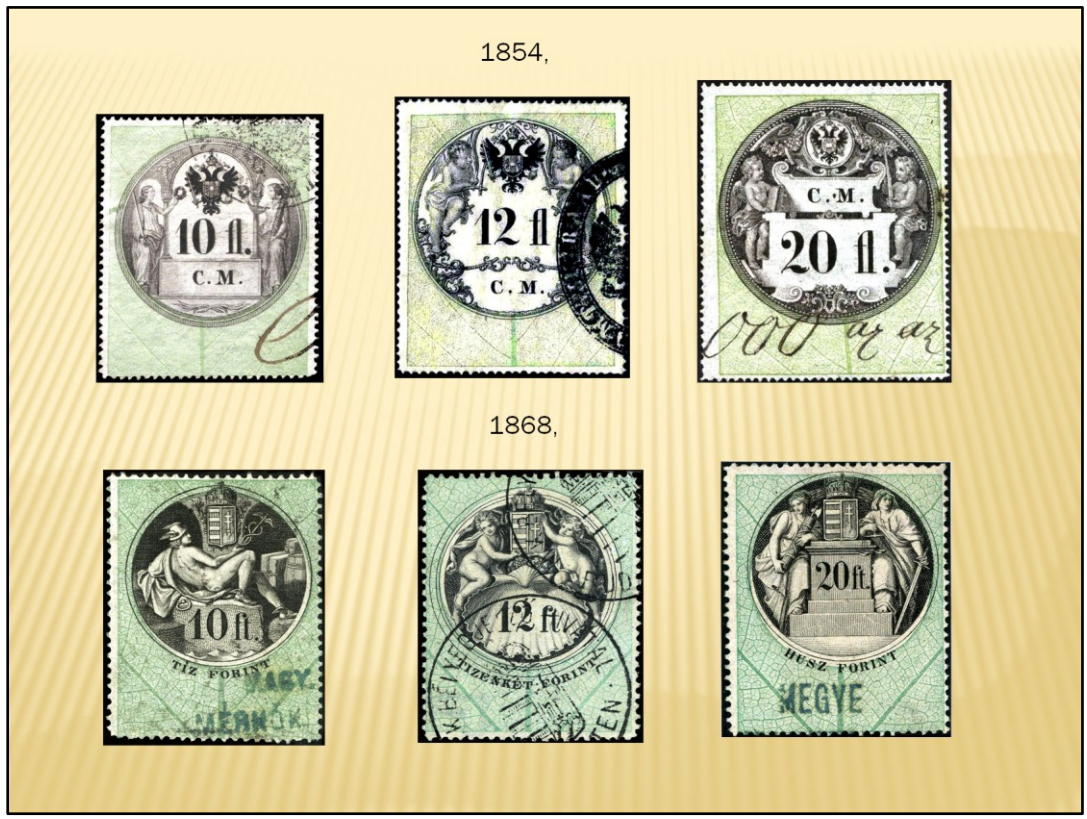
Sokáig keresgéltem a „J. Bayer" keresztneve után, és több, mint tíz évvel később most ott tartok, hogy e rajzok nagy valószínűséggel ***Julius Bayertől*** származhatnak, aki 1855/56-ban végzett a bécsi Képzőművészeti Akadémián és e rajzai készítését követő évben, 1869-ben vált a bécsi Künstlerhaus tagjává. Bár festőként lett volna rá esélyem, portréját mégsem találtam eddig, ezért álljon itt egy keze nyomát őrző tájkép, amit egy osztrák internetes képaukción mostanában találtam.

Koczyńskinél olvasható, hogy a nyomda archív iratai szerint a tervrajzok fotóeljárással bélyegméretre való kicsinyítését épp a mi bélyegeinkhez alkalmazták először. A tervrajzok megfelelő előkészítése, és nyomda véleményezése után a bélyegképeket magyar részről csak szeptember 7-én fogadták el, amikor a 67-es első magyar postabélyegek már több, mint négy hónapja forgalomban voltak.

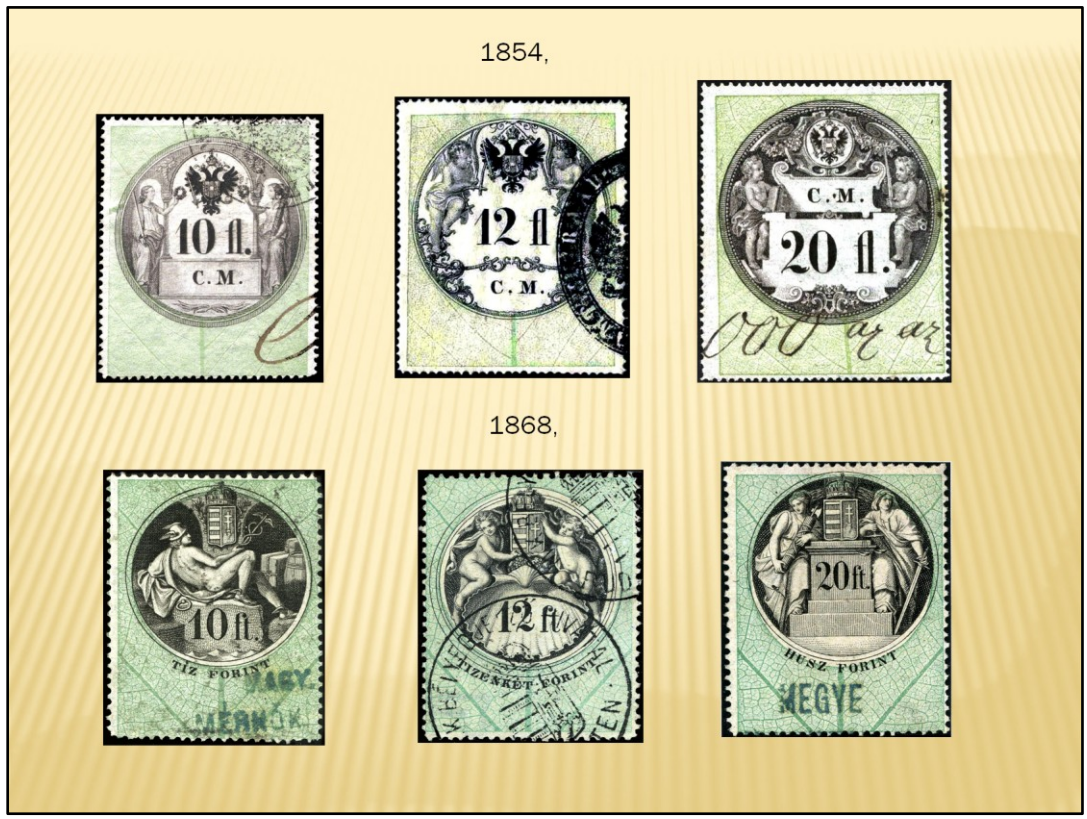
A magyarok ugyan következő év eleji forgalomba hozást szerettek volna, de a gyártáshoz szüksége réznyomó anyalemezek előállításának mintegy féléves időigénye miatt addigra ez már irreálissá vált. Végül egy 1868. július elsejei határidőben állapodtak meg. Ezt követően a sürgősségre való tekintettel öt osztrák rézmetsző vette munkába a néhány esetben még csak vázlatban levő rajzokat, tehát a metszés nem egyszerű másolás volt, hanem további alkotó hozzájárulásukat is igényelte. Az itt legfelső sorban látható, 1854-es első osztrák okmánybélyegeken szerzett tapasztalataik birtokában pedig azoknál mélyebben metszett, még jobb minőségű metszeteket, a világ akkori bélyegeihez képest olyan kiemelkedő művészi szépségű műalkotásokat hoztak létre, amelyek lenyomatai még ma is legszebb bélyegeink közé tartoznak.

A legszebbek az itt látható 10-20 forint közti magas címletek voltak, melyeket Sonnenleitner metszett, a legapróbb részletekben is rendkívül magas művészi szinten. Ezeket aligha véletlenül bízták épp őrá, és elismertsége abból is látszik, hogy valamennyiük közül messze a legmagasabb összeget, többszáz forintot vehetett fel nyilván ennek megfelelően hosszúságú, több hónapos munkájáért.

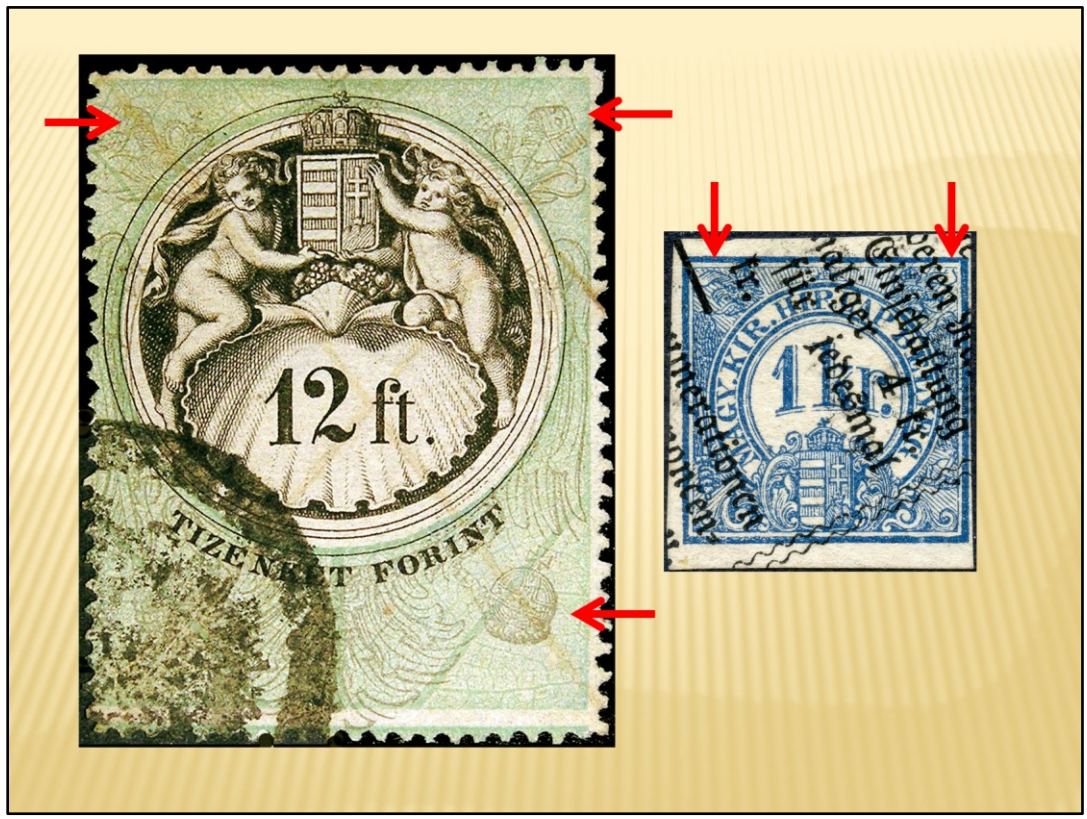
A vésnökök munkájával párhuzamosan, már 1867. nov. 13-án már elkezdték az addigra elkészült első vésetek galvánmásolással anyalemezekké sokszorosítását. Egyetlen lemez előállítása tucatnyi lépésen keresztül hetekig tartott. 27 címletről lévén szó, ez magyarázza az 1868 júniusi forgalomba helyezéséig tartó, elsőre hallásra oly hosszúnak tűnő időt. A kész lemezekről végül kiemelkedő képű munkalemezt másoltak. Erről készültek a mélyképű nyomólemezek készült, melyek felületét fémgőzzel keményítették meg, hogy kb. tízszer ellenállóbakká válva, mintegy 10.000 lenyomat készítésére alkalmasak legyenek.

Mindez nem volt olcsó játék. Csak a nyomóeszközök előállítása 7.733 forintba került. Vásárlóértéken ez ma nagyságrendileg 80 ezer Eurónak, vagyis mintegy 25 millió forintnak felel meg. Ehhez jött még a papír és nyomás hasonló nagyságú, az aktákból sajnos nem ismert költsége, együtt mintegy 50 millió mai forintra tehető.

A bélyegek nyomtatását magyar vízjelű papír hiányában az osztrák STEMPEL-MARKEN vízjelet tartalmazó kincstári papírra csak 1868. április 20-án kezdték előkészíteni. Az első 12-es sorfogazású, 200.000 ívnyi szállítmány május 28-án hagyta el a nyomdát.

A bélyegek június 20-tól kerültek forgalomba. A gyártás eközben decemberig folytatódott, majd a következő években egyes kifogyóban levő címletekből kisebb utángyártásokra is sor került, melyek a többféle, a 12-esnél ritkább fogazásról ismerhetők fel. Ezek ugyanarra a vízjeles kincstári papírra készültek, mint az első gyártás. A magyar bélyegkatalógusban egy örökbecsű filatelistánk, dr. Hollaender Györgytől származó sajnálatos tévedés miatt sokáig állt, hogy 1869-70 közötti utángyártások részben magyar papírra is készültek. Ez azonban lehetetlen, mert Magyarország ekkor nem csak bélyeggyártásra alkalmas nyomdával, hanem bélyegpapírt előállító papírgyárral sem rendelkezett, ráadásul a bécsi állami és udvari nyomda nem is használhatott más papírt, mint amilyen a raktárában levő kincstári papír volt.

3. rész: Az illetékbélyegek filatéliai gazdagsága

Októberre a kiadás egy barna sasos felülnyomást tartalmazó változata is elkészült, a közösügyes Hadügyminisztérium külön irányítása alatt álló Katonai határőrvidék számára. Ezek keletkezésének érdekes történetére idő hiányában most nem kívánok kitérni.

Azt viszont mindenképp tudni kell, hogy a szintén 27 címletük összes nyomtatott mennyisége mindössze másfél millió volt Ez alig valamivel több, mint az 1900-as postabélyeg kibocsátás legritkább, 5 koronás címlete, ám itt ez a példányszám 27 címlet közt oszlik meg! Ezért már a jobb krajcáros címletek beszerzése is komoly nehézséget jelent. A legkisebb ívszámban kiadott magasabb címletekből pedig csak alig pár tucat ívre volt szükség. A teljes sorozatok emiatt hiányoznak csaknem minden a magyar illetékbélyeg-gyűjteményből.

Közöttük ezért több nagy bélyegritkaság is van, melyek közül az itt bemutatott két címlet magas értékük miatt a viszonylag ismertebbek közé tartozik. A baloldali az okmánybélyeg sor legkisebb, mindössze pár ezer darabban készült 12 forintos címlete. A magyar bélyegtől csak az osztrák címer piros nyilakkal mutatott nyomata különbözteti meg, amelyet az eredeti fametszetről készült könyvnyomó dúcokkal barnásarany színben, egy harmadik menetben nyomtattak a bélyegívekre.

Nem lehetett ugyanezt a felülnyomásos módszert alkalmazni a zsúfolt és bélyegképet tartalmazó négyzet alakú hírlapbélyegekhez. Az osztrák sassal a bélyegképben újra rajzolt Az 1 krajcáros Hírlapilleték bélyeget, ugyan legyártottak, de kiadására nem került, és csak az előkészületekkel kapcsolatos iratokból kerülhetett elő belőle egy kisebb mennyiség. Az itt látható hírlap-előértéktelenítést utánzó értéktelenítés a felfedezésük korából származó kereskedői hamisítvány, amivel a bélyeget forgalomban kerültnek próbálták beáéllítani.

Mindkét itt látható bélyegünk ritkasága a híres Mauritius bélyegekével vetekszik.

A bélyeggyártás Magyarországi megvalósítására létrehozott Magyar Állami Nyomda alkalmazottainak előző évben történt bécsi kiképzése, és a nyomáshoz szükséges eszközök Budapestre hozása után indult meg a magyar bélyeggyártás 1870. október 1-én, amit csak 9 hónap múlva később követte az első hazai gyártású kő- és réznyomatos postabélyeg kibocsátásunk, 1871. közepén.

A 30 évi használat során az illetékbélyegek papírja, vízjele, fogazása, és még színe is többször is változott. Ennek során keletkezett egy rendkívüli fontosságú bélyegritkaságunk. A bélyegszín barnára megváltoztatásáig ugyanis csak egyetlen alkalommal került sor a legkisebb címlet, a ½ krajcáros 1876. évi magyar vízjeles papírra való gyártására, még az bécsi első gyártáshoz hasonló, bár annál határozottan hidegebb, kékeszöld színben. Az 1868-as kiadás 12-es fogazásától eltérő, 13-as fogazása is gyakorlott szem számára már messziről is láthatóan megkülönbözteti. Csak egy-két ív készülhetett belőle, feltehetően csak a régóta nem használt nyomólemez állapotának ellenőrzése céljából, a világkiállítási mintaalbumok kartonnyomatainak előkészületei során.

Bár ötven évvel ezelőtt még ötről tudtunk, ma már csak három fennmaradt példányt ismerünk belőle. Ez a filatéliailag szinte alig túlbecsülhető értékünk a hivatalosan is forgalomban került, legritkább állami kiadású magyar bélyeg!

E bélyegsorozatnak nem csak filatéliai, hanem a rajzok művészi eleganciája és a metszetek finomsága miatt esztétikai értéke is van. Legszebb színeire nem találtak rá azonnal. 1880-ban a középrész még fekete maradt, csak a levélerezet színe változott, ám 1891-től már a bélyegek középrészét is színesen nyomták.

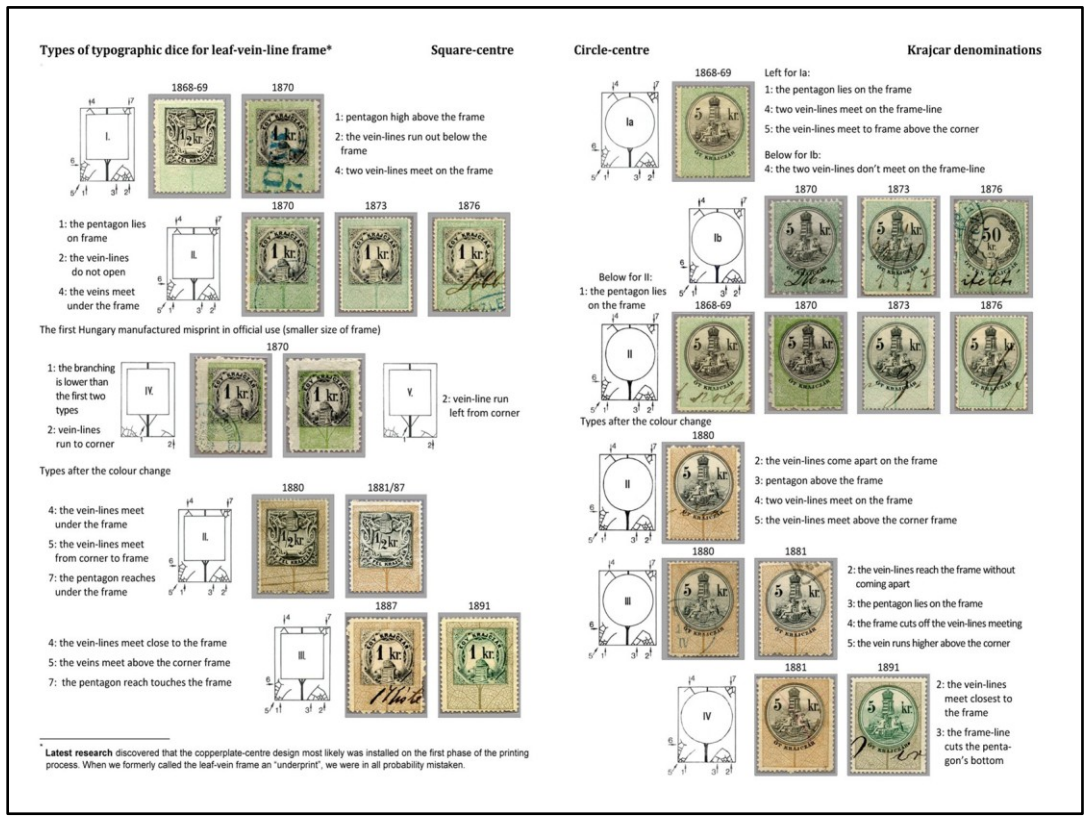
Ez a hét évig forgalomban volt utolsó kiadás színharmóniája még jobban kiemelte a forintos címletek rajzának rendkívüli szépségét, melyek szerintem talán még ma is nem csak Magyarország, hanem a világ legszebb bélyegei közé tartoznak. Valamennyi közül is kiemelkedik az itt piros keretbe foglalt 10 forintos címlet, ami – az illetékbélyeggyűjtés Angliában élt magyar származású apostola, Gary Ryan hatásának is köszönhetően - az 1990-es évek elején Royal Philateic Society-nek a világ legszebb bélyegeiből készült egylapnyi válogatásba is belekerült.

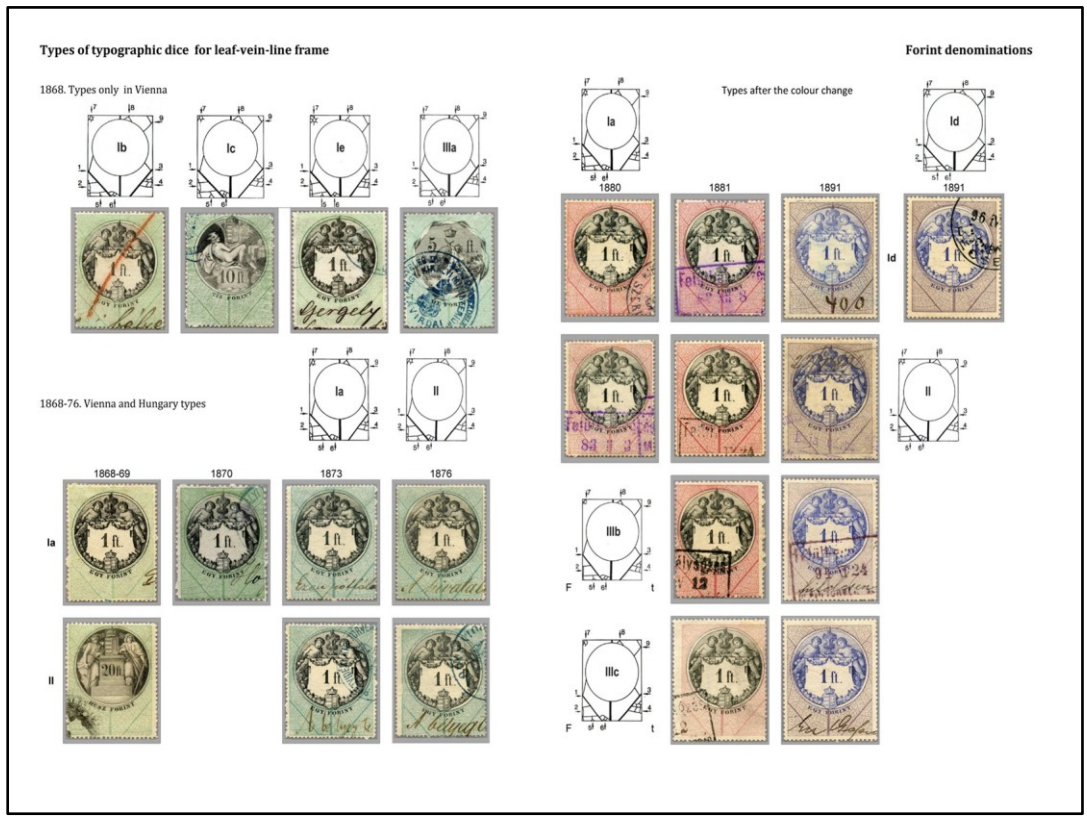
3. rész: Az illetékbélyegek filatéliai gazdagsága

A magyar bélyeggyártás első harminc éve alatti fejlődés eredményeként filatéliai szempontból szokásosan sokkal több, mint három kiadásban katalogizáljuk e bélyegeket. Erről nyújt egyszerűsített áttekintést ez az összefoglaló, ahol a barna bélyegsor ugyanis tulajdonképp három különböző vízjelű kiadást takar, és a forintosok második sorában is három kiadást vontam össze.

Az első sor a bécsi gyártású, 12-es fogazású bélyegeké, alatta a második a Határőrvidéké. Ez alatt az 1870-nel kezdődő magyar gyártások következnek, a papír, vízjel és színek változásának időrendjében. Némelyik címlet azért nem létezik, mert az adott időben ezek gyártásra nem volt szükség.

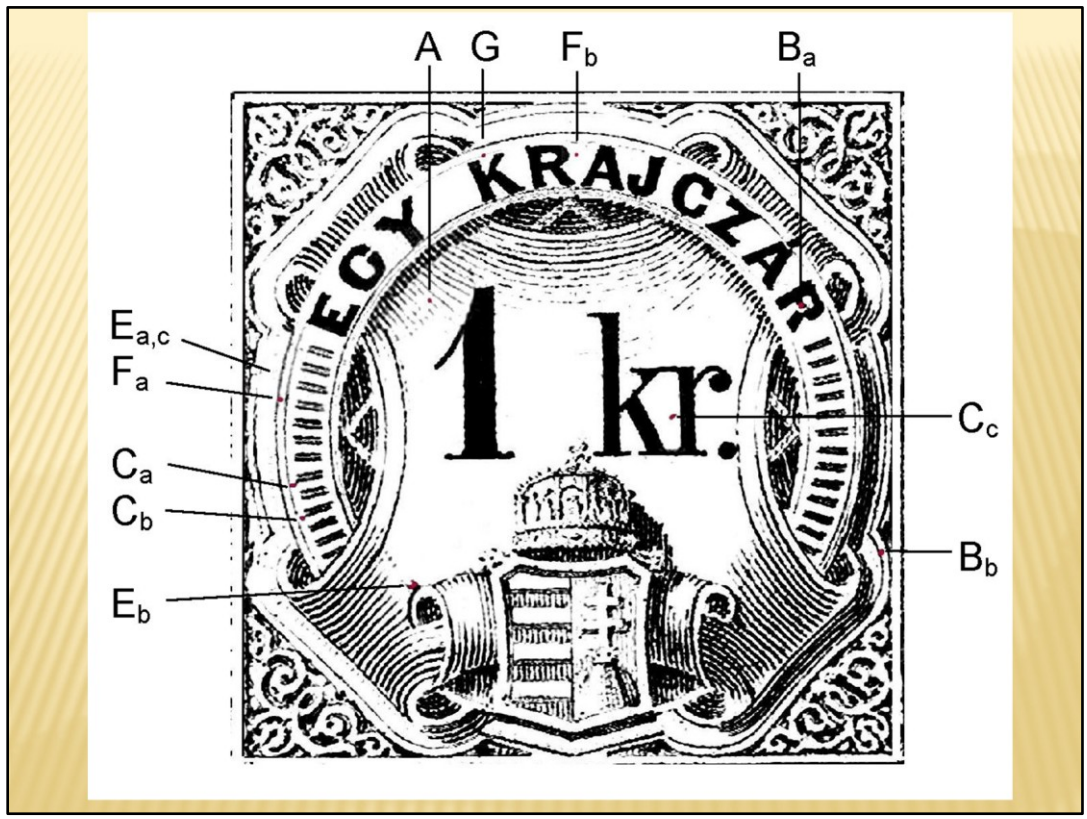

A gyártás fejlődése során mind a fogazás, mind a vízjel állásai szerint, kiadásonként és címletenként nagyszámú változat található, melyek száma –nem tévedés! – igazán elképesztően, tízezres nagyságrendű. Erre példa az OKMÁNYBÉLYEG című lapban épp e hónapban publikált tanulmányom, amelyben egyetlen címlet, a barna színű ötkrajcáros közel kétszáz megtalált változatát írtam le, és köztük szép számban fordulnak elő a többihez képest lényegesen, több nagyságrenddel ritkább változatok is.

Ráadásul, a magyar okmánybélyegek gyűjtői már kezdetektől fogva felismerték és szisztematikusan foglalkoztak is a mintegy 100.000 nyomás után elkopó könyvnyomó dúckészletek újragyártása során elkerülhetetlenül jelentkező különbségekkel. A nyomási technológiai sorrend pontos ismeretének hiányában ezeket alanyomat-típusoknak hívták. Helyesebb lett volna azonban keretnyomatnak nevezni, hiszen ezt nem a középrész alá, hanem köré nyomták és egyébként is föléje került, mivel ez a második nyomási menet volt.

E típusok a levél-erezet bélyeg széléhez való kifutásában levő kis különbségekről ismerhetők fel. A krajcáros és forintos dúcok elhasználódás miatti cseréje rendszerint nem esett egybe a papír és a vízjelének változásaival. A nyomóeszközök cseréje miatt tehát a legtöbb kiadás filatéliai szempontból valójában legalább két típusú további kiadásra bontható, ami nagyjából megduplázza a változatok amúgy is magas számát. E két kiállítási lap időrendben mutatja be a krajcárosok és forintosok könyvnyomat-típusait.

A réz mélynyomólemezek elhasználódása során a munkalemezekről címletenként eltérő számú újabb nyomólemezt készítettek, amelyek a másolás és a használat során keletkezett egyedi jellemzőkkel is bírnak.

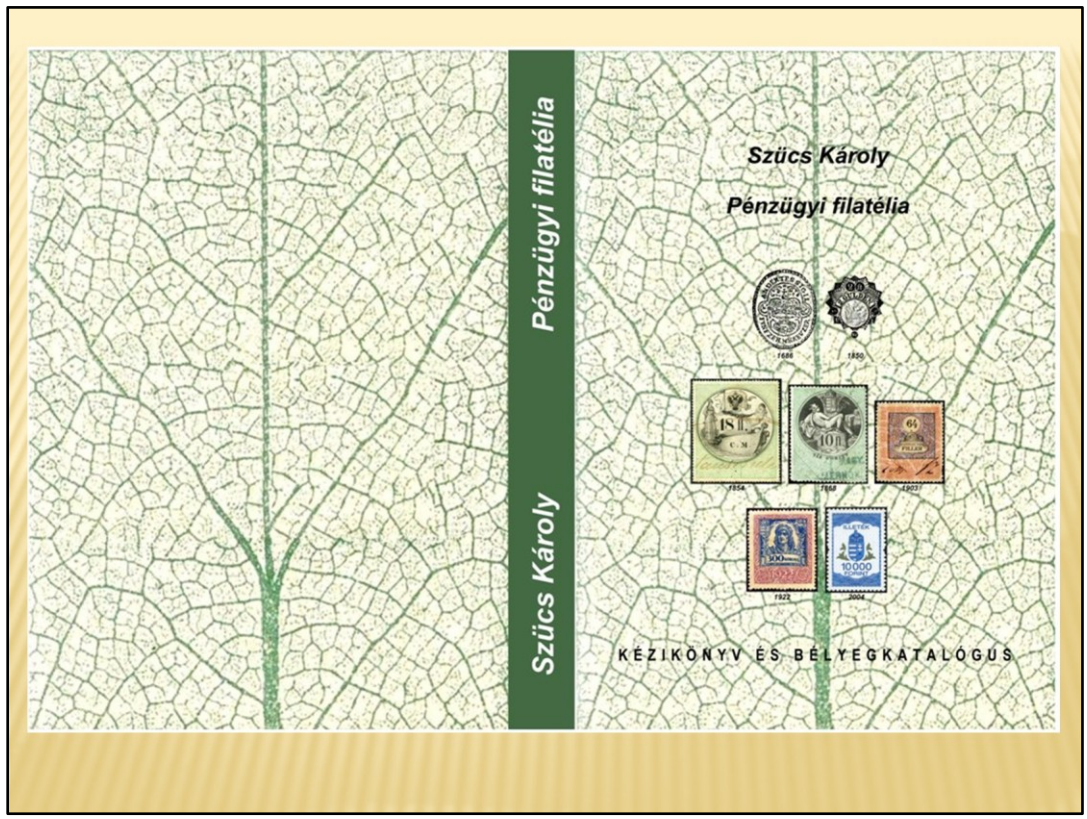
Elődeink nem igen foglalkoztak még vele, de maguk az anyalemezek és munkalemezek is tartalmaztak olyan, az eredeti bélyegkép sokszorosítása során keletkezett kisebb-nagyobb hibákat, melyek alapján a bélyegek réznyomású középrajza is típusokba sorolható. Ezek ismeretében kisebb-nagyobb eredeti összefüggésekből, vagy szerencsés esetben bündikből a vízjelminta és fogazás rendellenességei alapján helyreállítható összefüggésekből ívrekonstrukciók is készíthetők.

4. rész: szakirodalom és rendezvények

E jellemzőket nemrég a Philatelicában, és a „Pénzügyi Filatélia” című könyvben is publikáltam, mely a Monográfia részletességével írja le, és a Magyar Bélyege Kézikönyve (az un. feketekönyv) módszere szerint értékeli is e figyelemre méltó filatéliai kincsüket képező kiadásokat.

E folyamatosan bővülő, jelenleg 430 oldalas, elsősorban CD-lemezen való terjesztésre szánt kiadványból időnként könyv formában színes nyomtatott kivitel is előjegyezhető. A negyedik kiadás idén májusban jelent meg valamivel több mint 60 példányban, amihez előjegyzéssel lehetett hozzájutni.

2016-ban eredményesen rendezte meg a MABÉOSZ Okmány és Illetékbélyeg Gyűjtők Szakosztálya (OISZ) az első magyarországi illetékbélyeg kiállítást, melynek gazdag gyűjtemény-anyaga az imént említett CD-lemezen is megtalálható. Ennek folytatását is tervezzük.

Az idén megújult új kézikönyvük következő, és első alkalommal ***angol nyelvű*** kiadását az 150 éves évforduló napjára, 2018 június 20-ra tervezem, amikor az évforduló méltó megünneplésére Szakosztályunk a FIP Illetékbélyeg Bizottság nemzeti delegáltjainak meghívásával „HunRev 2018" címmel egy nemzetközi részvételű filatéliai szimpóziumot és egy hónapig nyitva tartó kiállítást szervez a Bélyegmúzeumban.

A szimpóziumon az első magyar kiadás létrejöttének körülményeit tárgyaló három előadás lesz hallható, a kiállítás pedig ennek 1686-ig visszanyúló illetékbélyegzéses előzményeit és természetesen magát az első felragasztható magyar illetékbélyeg-kiadást mutatja be. Mivel a Múzeum ilyen anyaggal egyelőre sajnos, - de remélhetően csak még - nem rendelkezik, e kiállítást alapjaiban a HUNFILA szalonjában és tiszteleti osztályban már látható, külföldön már többszörösen is magas eredményeket elért két gyűjtemény teszi majd lehetővé.

E rendezvényre nem csak vendégeket várunk, hanem szponzorokat és érdeklődőket is. A szakosztály tevékenységei és a rendezvény támogatására előjegyzéseket gyűjtünk az itt látható, okmánybélyeg képeket ábrázoló pólókra és azt a helyszínen is támogatni lehet egy erre az alkalomra készülő emlékív megvásárlásával. Reménybeli szponzoraink a lehetőségeikhez mérten címletektől függő, 3-15 eft közötti különböző árú pólók közül választhatnak. Minden címletből csak egy ilyen szponzor-póló készül, amit a szakosztályunk honlapján lehet kiválasztani és lefoglalni. A rendezvény napján a pólókat viselőket egy pár percig tartó „villámcsődületre" invitáljuk majd a Bélyegmúzeum Hársfa utcai bejárata előtt az úttestet is elfoglalva, ahol erről közös fotó készül majd. A résztvevők minél nagyobb számával érdekes látványt nyújtva szeretnénk a magyar média figyelmét is felhívni e bélyegkiadás filatéliai jelentőségére és növekvő nemzetközi jó hírére.

Fontos tudni ugyanis, hogy e bélyegek gyűjtői köre nem csak korunkban, hanem mindig is töredéke volt a postabélyegekkel foglalkozó filatelistáknak. Ennek köszönhetően azonban eddig viszonylag könnyű volt hozzájutni a közöttük rejtőző ritkaságokhoz is. Magam részéről szeretném hinni, hogy sokunknak az elmúlt két-három évtizedben végzett kitartó munkájának gyümölcse immár beérőben van. A postabélyegek tárgyalásával azonos mélységű szakirodalom, és nem kis részben az egyre jobb kiállítási eredmények hatására is, a gyűjtői kör fiatalodik és növekszik, és amint a hazai árveréseken tapasztalható, a pénzügyi filatéliához sorolható objektumok keresettsége is határozottan emelkedő tendenciájú.

A MABÉOSZ illetékbélyegekkel immár 26 éve foglalkozó, egyik legaktívabb szakosztályában nagy örömmel, és felkészülten várjuk a jövő friss szemű és kutatási kedvvel megáldott, az e szép jövőjű területtel foglakozni kívánó új filatelistákat!